Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2023/2418

26.10.2023.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2023/2418

(2023. gada 18. oktobris),

ar ko izveido instrumentu Eiropas aizsardzības industrijas pastiprināšanai, izmantojot kopīgu iepirkumu (*EDIRPA*)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 173. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ([1]),

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ([2]),

tā kā:

(1) ES valstu vai to valdību vadītāji, tiekoties Versaļā 2022. gada 11. martā, apņēmās stiprināt Eiropas aizsardzības spējas, ņemot vērā Krievijas agresijas karu pret Ukrainu. Viņi vienojās būtiski palielināt aizsardzības izdevumus, izstrādāt papildu stimulus, lai veicinātu dalībvalstu sadarbīgas investīcijas kopīgos projektos un aizsardzības spēju kopīgā iepirkumā, veikt papildu investīcijas spējās, kas vajadzīgas, lai īstenotu pilnu misiju un operāciju spektru, veicināt sinerģiju un veicināt inovācijas, un stiprināt un attīstīt Eiropas aizsardzības industriju, tostarp mazos un vidējos uzņēmumus (MVU).

(2) Nepamatotais Krievijas iebrukums Ukrainā 2022. gada 24. februārī un notiekošais tās agresijas karš ir skaidri parādījis, ka ir ļoti svarīgi rīkoties steidzami, lai novērstu esošos trūkumus. Augstas intensitātes karadarbības un teritoriāla konflikta atkārtošanās Eiropā negatīvi ietekmē Savienības un tās dalībvalstu drošību, un prasa ievērojamu dalībvalstu kapacitātes palielināšanu, lai novērstu steidzamākās un kritiskākās nepietiekamības, jo īpaši tādas, ko saasina aizsardzības ražojumu sūtīšana uz Ukrainu.

(3) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu ir dramatiski uzsvēris nepieciešamību pielāgot Eiropas aizsardzības tehnoloģisko un industriālo bāzi (*EDTIB*) strukturālām pārmaiņām, uzlabot Savienības militāro pētniecību un izstrādi, modernizēt militāro ekipējumu un stiprināt dalībvalstu sadarbību saistībā ar iepirkumu aizsardzības jomā.

(4) Komisija un Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos ("Augstais pārstāvis") 2022. gada 18. maijā iesniedza kopīgu paziņojumu "Aizsardzības investīciju nepietiekamības analīze un turpmākā virzība". Kopīgajā paziņojumā ir uzsvērtas sekas tam, ka gadiem ilgi aizsardzības finansējums ir bijis nepietiekams, kā arī tas, ka Savienības aizsardzības sektorā pastāv finanšu, rūpniecības un spēju nepietiekamība. Kopīgajā paziņojumā īpaši norādīts, ka karadarbības atkārtošanās Eiropā ir izgaismojusi to, ka ir uzkrājusies militāro krājumu nepietiekamība un nepilnības, ir mazinājusies rūpnieciskās ražošanas jauda un ierobežots kopīgais iepirkums un sadarbība. Kopīgajā paziņojumā arī izcelta tās nepietiekamības, kas tūlītēji ietekmē dalībvalstu bruņoto spēku rīcības brīvību, kā arī tas, ka steidzami ir jāpapildina daži krājumi, jāaizstāj novecojušais militārais ekipējums, piemēram, bijušajā Padomju Savienībā izstrādātais vai ražotais ekipējums, un jāstiprina stratēģiskās spējas.

([1]) OV C 486, 21.12.2022., 168. lpp.
([2]) Eiropas Parlamenta 2023. gada 12. septembra nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2023. gada 9. oktobra lēmums.

(5) Kopīgajā paziņojumā īpašs īstermiņa instruments, kas izstrādāts solidaritātes garā, tika arī piedāvāts kā rīks, lai mudinātu dalībvalstis brīvprātīgi veikt kopīgu iepirkumu un tādējādi sadarbības ceļā novērstu steidzamākās un kritiskākās nepietiekamības, jo īpaši tādas, kas radušās, reaģējot uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu.

(6) Piedāvātā īpašā īstermiņa instrumenta mērķis ir stiprināt kopīgo aizsardzības jomas iepirkumu un, izmantojot saistīto Savienības finansējumu, stiprināt Savienības aizsardzības rūpniecības spējas, tostarp, palielinot saražoto aizsardzības ražojumu daudzumu. Tas arī palīdzēs sasniegt Eiropas Aizsardzības aģentūras valdes 2007. gadā noteikto kolektīvo kritēriju – 35 % no kopējā ekipējuma iepirkuma izdevumiem paredzēt Eiropas sadarbībā balstītam ekipējuma iepirkumam.

(7) Tādēļ šiem centieniem vajadzētu būt vērstiem uz *EDTIB* stiprināšanu. Joprojām pastāv grūtības un nepietiekamības un joprojām ir sadrumstalotība, kas ir iemesls tam, ka trūkst pietiekamas sadarbības un ražojumu sadarbspējas.

(8) Šajā regulā noteiktā konkrētā struktūra, attiecināmības nosacījumi un kritēriji ir īpaši pielāgoti īpašajam īstermiņa instrumentam, un tos nosaka sevišķie apstākļi un pašreizējā ārkārtas situācija.

(9) Pašreizējā aizsardzības tirgus situācijā, ko raksturo paaugstināts drošības apdraudējums un augstas intensitātes konflikta reāla iespējamība, dalībvalstis strauji palielina savus aizsardzības budžetus, un to mērķis ir veikt līdzīgas aizsardzības ražojumu iegādes. Tas ir radījis tādu pieprasījuma līmeni, kas varētu pārsniegt *EDTIB* ražošanas spējas, kas pašlaik ir pielāgotas miera laika ražošanai.

(10) Rezultātā ir paredzama spēcīga cenu inflācija, kā arī ilgāki piegādes laiki, kas var kaitēt Savienības un dalībvalstu drošībai. Aizsardzības nozarei jānodrošina ražošanas jauda, kas nepieciešama pasūtījumu apstrādei, kā arī kritiski svarīgās izejvielas un apakškomponenti. Šajā kontekstā ražotāji varētu dot priekšroku lieliem pasūtījumiem, potenciāli pakļaujot riskam neaizsargātākās valstis, kuras nav pietiekami lielas un kurām trūkst finanšu līdzekļu, lai veiktu lielus pasūtījumus.

(11) Pašreizējā ģeopolitiskā situācija austrumu kaimiņvalstīs ir parādījusi, ka, lai gan būtu jāizvairās no centienu dublēšanās, diversificēts aizsardzības tirgus var veicināt dažādu ražojumu tūlītēju pieejamību tirgū un tādējādi var būt noderīgs, lai pienācīgi apmierinātu dalībvalstu steidzamās vajadzības.

(12) Turklāt jāpieliek pūles, lai palielinātie izdevumi rezultātā visā Savienībā nodrošinātu daudz spēcīgāku *EDTIB*. Patiešām, palielinātas valstu investīcijas, kas veiktas bez koordinācijas vai sadarbības, var padziļināt sadrumstalotību.

(13) Ņemot vērā iepriekš minētās problēmas un ar tām saistītās strukturālās izmaiņas, šķiet, ir nepieciešams paātrināt *EDTIB* pielāgošanu, lai uzlabotu tā konkurētspēju un efektivitāti saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 173. pantu un tādējādi veicinātu dalībvalstu aizsardzības rūpniecības spēju stiprināšanu un reformēšanu. Rūpniecības nepilnību novēršanai būtu jāietver tūlītēja steidzamāko nepietiekamības problēmu risināšana.

(14) Īpaši būtu jāstimulē kopīgas investīcijas un aizsardzības jomas iepirkumi, jo šādi sadarbības pasākumi nodrošinātu, ka nepieciešamās izmaiņas *EDTIB* notiek sadarbības ceļā, novēršot turpmāku sadrumstalotību un uzlabojot sadarbspēju.

(15) Šim nolūkam būtu jāizveido īpašs īstermiņa instruments dalībvalstu sadarbības palielināšanai aizsardzības jomas iepirkuma posmā ("instruments"). Instrumentam būtu jāmudina dalībvalstis veikt sadarbības pasākumi un jo īpaši, ja tās veic iepirkumu minēto nepietiekamību novēršanai, darīt to kopīgi, palielinot sadarbspēju un stiprinot un reformējot to aizsardzības rūpniecības spējas.

(16) Neskarot budžeta lēmējinstitūcijas prerogatīvas, instrumentam piešķirtie resursi tiks finansēti pašreizējās daudzgadu finanšu shēmas ietvaros, neietekmējot finansējumu, kas jau piešķirts konkrētām Savienības darbībām.

(17) Instrumentam būtu jākompensē sarežģītība un riski, kas saistīti ar kopīgu iepirkumu, vienlaikus nodrošinot apjomradītus ietaupījumus darbībās, ko dalībvalstis veic, lai stiprinātu un modernizētu *EDTIB*, īpašu uzmanību pievēršot MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrībām, tādējādi palielinot Savienības spējas, noturību un piegādes drošību. Stimulējot kopīgu iepirkumu, tiktu samazinātas arī izmaksas attiecīgo sistēmu administratīvā sloga un aprites cikla pārvaldības ziņā. Instruments būtu jāpapildina ar centieniem, kas stiprina Eiropas aizsardzības un drošības tirgus, pakalpojumus un sistēmas un nodrošina vienlīdzīgus konkurences apstākļus piegādātājiem no visām dalībvalstīm. Kopīgs iepirkums kopējā *EDTIB* tirgū ļauj panākt apjomradītus ietaupījumus un nodrošina inovāciju un efektivitāti ražošanā un tehnoloģijās.

(18) Šis instruments ir balstīts uz Komisijas un Augstā pārstāvja un Eiropas Aizsardzības aģentūras vadītāja izveidotās Kopīgā iepirkuma darba grupas aizsardzības jomā darbu un ņem to vērā saskaņā ar minēto 2022. gada 18. maija kopīgo paziņojumu, lai koordinētu aizsardzības jomas iepirkuma īstermiņa vajadzības un sadarbotos ar dalībvalstīm un Savienības aizsardzības nozares ražotājiem, tādējādi atbalstot kopīgu iepirkumu krājumu papildināšanai, jo īpaši ņemot vērā Ukrainai sniegto atbalstu.

(19) Drošības situācija Eiropā liek steidzami izvērtēt, kā ar atsevišķām Savienības iniciatīvām mazināt pārmērīgu sadrumstalotību un kā stratēģiski sasaistīt attiecīgos instrumentus. Instrumenta nolūks ir nodrošināt saskanību ar pastāvošajām Savienības sadarbības iniciatīvām, kas saistītas ar aizsardzību, piemēram, Spēju attīstības plānu, koordinēto ikgadējo pārskatu par aizsardzību, Eiropas Aizsardzības fondu, kā arī pastāvīgo strukturēto sadarbību, un jārada sinerģija ar citām Savienības programmām. Instruments pilnībā atbilst Stratēģiskā kompasa drošībai un aizsardzībai mērķim. Attiecīgā gadījumā var ņemt vērā arī reģionālās un starptautiskās prioritātes, tostarp Ziemeļatlantijas līguma organizācijas kontekstā noteiktās, ja tās atbilst Savienības prioritātēm un netraucē nevienas dalībvalsts vai asociētās valsts dalībai, vienlaikus cenšoties izvairīties no liekas dublēšanās.

(20) Tā kā instrumenta mērķis ir uzlabot Savienības aizsardzības industrijas konkurētspēju un efektivitāti, lai no instrumenta gūtu labumu, būs jāslēdz kopīga iepirkuma līgumi ar Savienībā vai asociētajās valstis iedibinātiem darbuzņēmējiem vai apakšuzņēmējiem, kurus nekontrolē neasociētas trešās valstis vai neasociētu trešo valstu subjekti. Minētajā kontekstā ar kontroli pār darbuzņēmēju vai apakšuzņēmēju būtu jāsaprot spēja izšķiroši ietekmēt darbuzņēmēju vai apakšuzņēmēju tieši vai netieši, proti, ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību. Turklāt, lai nodrošinātu Savienības un dalībvalstu drošības un aizsardzības interešu aizsardzību, kopīgajā iepirkumā iesaistīto darbuzņēmēju un apakšuzņēmēju infrastruktūrai, iekārtām, aktīviem un resursiem, ko izmanto minētā iepirkuma mērķiem, būtu jāatrodas dalībvalsts vai asociētas valsts teritorijā.

(21) Konkrētos apstākļos vajadzētu būt iespējai atkāpties no principa, ka darbuzņēmējus un apakšuzņēmējus, kas iesaistīti instrumenta atbalstītā kopīgā iepirkumā, nekontrolē neasociētas trešās valstis vai neasociētu trešo valstu subjekti. Šajā kontekstā Savienībā vai asociētā valstī iedibinātam darbuzņēmējam vai apakšuzņēmējam, ko kontrolē neasociēta trešā valsts vai neasociētas trešās valsts subjekts, vajadzētu būt iespējai piedalīties kopīgajā iepirkumā kā darbuzņēmējam vai apakšuzņēmējam ar noteikumu, ka ir izpildīti stingri nosacījumi attiecībā uz Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, kā noteikts kopējās ārpolitikas un drošības politikas satvarā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) V sadaļu, tostarp attiecībā uz *EDTIB* stiprināšanu.

(22) Turklāt kopīgā iepirkuma procedūrās un līgumos būtu jāiekļauj arī prasība, ka aizsardzības ražojumi nav pakļauti kādas neasociētas trešās valsts vai neasociētas trešās valsts subjekta ierobežojumam, kas mazina dalībvalstu iespējas izmantot minēto aizsardzības ražojumu. Steidzamos gadījumos, kad *EDTIB* nav pietiekamu spēju nodrošināt steidzamākās un kritiskākās dalībvalstu krājumu vajadzības vai kad *EDTIB* nespēj nodrošināt vajadzīgos

aizsardzības ražojumus atbilstīgā termiņā, minētā prasība nebūtu jāpiemēro, ja iepirktie ražojumi ir izmantoti pirms 2022. gada 24. februāra lielākajā daļā to dalībvalstu bruņotajos spēkos, kuras piedalās kopīgajā iepirkumā. Ja piemēro minēto atkāpi, valstīm, kuras piedalās kopīgajā iepirkumā, būtu jāapzina, vai ir iespējams komponentus, kas ir iemesls ierobežojumam, aizstāt ar Savienības vai asociēto valstu komponentiem, attiecībā uz kuriem ierobežojuma nav.

(23) Dotācijām, ko piešķir no instrumenta, vajadzētu būt tāda finansējuma veidā, kas nav saistīts ar izmaksām, un to pamatā vajadzētu būt sasniegtajiem rezultātiem, atsaucoties uz kopīgā iepirkuma procesa darba paketēm, atskaites punktiem vai mērķiem, lai radītu vajadzīgo stimulējošo efektu.

(24) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai attiecībā uz daudzgadu darba programmas pieņemšanu, lai noteiktu finansēšanas prioritātes un piemērojamos finansēšanas nosacījumus. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ([3]).

(25) Lai radītu stimulējošu efektu, attiecībā uz katru darbību vajadzētu būt iespējai diferencēt Savienības ieguldījuma līmeni, pamatojoties uz tādiem faktoriem kā kopīgā iepirkuma sarežģītība, sadarbības raksturlielumi vai iesaistīto dalībvalstu vai asociēto valstu skaits, vai papildu dalībvalstu vai asociēto valstu iekļaušana esošajos sadarbības procesos, tomēr tam nevajadzētu pārsniegt 15 % no instrumenta kopējā budžeta, un tā maksimālajai summai nevajadzētu pārsniegt 15 % no kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības katram dalībvalstu un asociēto valstu konsorcijam. Tā kā iepirkuma procedūru veikšana parasti ietver augstākas izmaksas, tostarp piesaista lielu skaitu darbuzņēmēju, vai arī ietver iepirktā ekipējuma nodošanu trešām valstīm, minētā maksimālā summa būtu jāpalielina līdz 20 % no kopējā budžeta un 20 % no kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības katram dalībvalstu un asociēto valstu konsorcijam, ja Ukraina vai Moldova saņem aizsardzības ražojumu papildu daudzumus iepirkuma darbības ietvaros vai ja vismaz 15 % no kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības tiek piešķirti MVU vai vidējas kapitalizācijas sabiedrībām kā darbuzņēmējiem vai apakšuzņēmējiem. Ukrainai un Moldovai vajadzētu būt iespējai – ar iesaistīto dalībvalstu piekrišanu – iepirkt aizsardzības ražojumu papildu daudzumus, ņemot vērā šo abu Savienības kandidātvalstu īpašo drošības situāciju saistībā ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu.

(26) Dalībvalstīm un asociētajām valstīm būtu jāieceļ iepirkuma aģents, kas to vārdā veiktu kopīgu iepirkumu. Iepirkuma aģentam vajadzētu būt dalībvalstī vai asociētā valstī iedibinātai līgumslēdzējai iestādei, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES ([4]) 2. panta 1. punkta 1. apakšpunktā un Direktīvas 2014/25/ES ([5]) 3. panta 1. punktā, vai Eiropas Aizsardzības aģentūrai, vai starptautiskai organizācijai.

(27) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 ([6]) ("Finanšu regula") 193. panta 2. punktu dotāciju var piešķirt par jau uzsāktu darbību, ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ka darbību nepieciešams uzsākt pirms dotāciju nolīguma parakstīšanas. Krievijas agresijas karš pret Ukrainu ir izraisījis krasas pārmaiņas aizsardzības tirgus apstākļos, kuriem *EDTIB* ir jāpielāgojas ļoti stingri ierobežotā laikā. Ņemot vērā, ka minētā vajadzība pielāgoties ir steidzama un nopietna, kā arī to, ka pastāv iekšējā

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp.).

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

tirgus un attiecīgo aizsardzības ražojumu piegādes ķēžu turpmākas sadrumstalotības risks, dalībvalstīm, kuras sāk sadarbību kopīga iepirkuma jomā, bija nekavējoties jāveic darbības, lai raidītu būtisku signālu tirgum un *EDTIB*. Tāpēc vajadzētu būt iespējai sniegt agrīnu Savienības finansiālo atbalstu. Tādējādi, atkāpjoties no Finanšu regulas 193. panta, finansēšanas lēmumā vajadzētu būt iespējai paredzēt finansiālus ieguldījumus darbībās, kas aptver laikposmus, sākot no 2022. gada 24. februāra, pat ja tās tikušas uzsāktas pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas, ar noteikumu, ka tās nav pabeigtas pirms dotācijas nolīguma parakstīšanas.

(28) Šī regula neskar noteikumus, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2009/81/EK ([7]). Tomēr šajā regulā ir paredzētas konkrētākas attiecināmības prasības. Direktīvā 2009/81/EK ir paredzēts, ka dalībvalstis savos tiesību aktos var iekļaut iespēju, ka līguma dokumentācijā nosaka prasības saistībā ar piegādes drošības aizsardzību vai informācijas drošību. Šī regula balstās uz minētajiem Direktīvas 2009/81/EK noteikumiem un iepirkuma aģentiem rada pienākumus saistībā ar attiecināmības prasībām, kas iekļaujamas līguma dokumentācijā. Šādiem pienākumiem būtu jāprevalē pār tās dalībvalsts vai asociētu valstu kolidējošiem tiesību aktiem, kurā attiecīgais iepirkuma aģents iedibināts.

(29) Komisijas Ieteikuma (ES) 2018/624 ([8]) mērķis ir MVU un starpposma uzņēmumiem atvieglot pārrobežu tirgus pieejamību aizsardzības nozarē. Tas jo īpaši aicina dalībvalstis izmantot Direktīvā 2009/81/EK piedāvāto elastību, piemēram, to, kas ieviesta ar tās 21. pantu, vai arvien vairāk izmantot daļās sadalītus iepirkumus vai elektronisko iepirkumu. Tas arī aicina dalībvalstis mazināt ar iepirkumiem saistīto administratīvo slogu, jo īpaši nodrošinot informācijas pieprasīšanas vai atlases kritēriju samērīgumu. Šīs regulas kontekstā dalībvalstu vai asociēto valstu ieceltajiem iepirkuma aģentiem, veicot kopējā iepirkuma darbības, būtu pēc iespējas labāk jāizmanto Komisijas ieteikumi, lai nodrošinātu MVU taisnīgu piekļuvi atbalstītajam iepirkumam.

(30) Šī regula laikposmam no 2023. gada 27. oktobra līdz 2025. gada 31. decembrim nosaka instrumenta finansējumu, kas ikgadējās budžeta procedūras laikā ir Eiropas Parlamenta un Padomes galvenā atsauces summa tādā nozīmē, kā noteikts 18. punktā 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumā starp Eiropas Parlamentu, Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai ([9]).

(31) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 ([10]), un Padomes Regulām (EK, Euratom) Nr. 2988/95 ([11]), (Euratom, EK) Nr. 2185/96 ([12]) un (ES) 2017/1939 ([13]) Savienības finanšu intereses jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tostarp attiecībā uz pārkāpumu, tostarp krāpšanas gadījumu, novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu un – vajadzības gadījumā – administratīvus un finansiālus sodus. Konkrētāk, saskaņā ar Regulām (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un (ES, Euratom) Nr. 883/2013 Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) ir pilnvaras veikt izmeklēšanu, tostarp pārbaudes uz vietas un inspekcijas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana,

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/81/EK (2009. gada 13. jūlijs), ar kuru koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, un ar kuru groza Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK (OV L 216, 20.8.2009., 76. lpp.).

([8]) Komisijas Ieteikums (ES) 2018/624 (2018. gada 20. aprīlis) par apakšpiegādātāju un MVU pārrobežu piekļuvi tirgum aizsardzības nozarē (OV L 102, 23.4.2018., 87. lpp.).

([9]) OV L 433 I, 22.12.2020., 28. lpp.

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

([11]) Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/1995 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

([12]) Padomes Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996, 2. lpp.).

([13]) Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) ir pilnvarota veikt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371 ([14]) paredzēto izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbojas Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, *OLAF*, Eiropas Revīzijas palātai un – attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas īsteno ciešāku sadarbību, ievērojot Regulu (ES) 2017/1939, – *EPPO* nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, ka līdzvērtīgas tiesības piešķir trešās personas, kuras iesaistītas Savienības līdzekļu īstenošanā.

(32) Ievērojot Padomes Lēmuma (ES) 2021/1764 ([15]) 85. panta 1. punktu, personas un tiesību subjekti, kas iedibināti aizjūras zemēs un teritorijās, ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar instrumenta noteikumiem un mērķiem un iespējamajiem režīmiem, kas piemērojami dalībvalstī, ar kuru attiecīgā aizjūras zeme vai teritorija ir saistīta.

(33) Šajā regulā aizsardzības ražojumi būtu jāsaprot kā ražojumi, kas ietilpst Direktīvas 2009/81/EK darbības jomā, kā noteikts minētas direktīvas 2. punktā, jo īpaši kā ražojumu veidi, kas iekļauti ieroču, munīcijas un militārā aprīkojuma sarakstā, kas iekļauts Padomes 1958. gada 15. aprīļa Lēmumā 255/58 ([16]). Minētajā sarakstā ir tikai aprīkojums, kurš paredzēts, izstrādāts un ražots tieši militārām vajadzībām. Tomēr šis saraksts ir vispārīgs un to var plaši interpretēt, ņemot vērā tehnoloģiju, iepirkumu politikas un militāro prasību attīstību, kas sekmē jauna veida aprīkojuma rašanos, piemēram, pamatojoties uz Savienības Kopējo militāro preču sarakstu. Šajā regulā aizsardzības ražojumi būtu jāsaprot kā tādi, kas ietver arī tādus ražojumus, kas, lai arī sākotnēji paredzēti civilai izmantošanai, vēlāk tiek piemēroti militārām vajadzībām, lai tos izmantotu kā ieročus, munīciju vai militāro aprīkojumu.

(34) Saskaņā ar LES 4. panta 2. punktu valsts drošība paliek vienīgi katras dalībvalsts atbildībā. Dalībvalstis savstarpēji nosaka kārtību, kas piemērojama klasificētas informācijas aizsardzībai kopīgo iepirkumu vajadzībām, saskaņā ar valsts normatīvajiem aktiem.

(35) Komisija aizsargā ES klasificētu informāciju saskaņā ar drošības noteikumiem, kas izklāstīti Komisijas Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444 ([17]). Saskaņā ar Padomē sanākušo Eiropas Savienības dalībvalstu 2011. gada 4. maija nolīgumu par tādas klasificētās informācijas aizsardzību, ar kuru apmainās Eiropas Savienības interesēs ([18]) un Padomes Lēmumu 2013/488/ES ([19]) dalībvalstis ES klasificētajai informācijai nodrošina tādu aizsardzības līmeni, kas ir līdzvērtīgs līmenim, ko nodrošina Lēmumā 2013/488/ES izklāstītie Padomes drošības noteikumi.

(36) Komisijai būtu jāsagatavo izvērtējuma ziņojums par instrumentu un tas jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ne vēlāk kā līdz 2026. gada 31. decembrim. Izvērtējuma ziņojumā būtu jānovērtē instrumenta ietvaros veikto darbību ietekme un efektivitāte, vienlaikus kritiski apsverot to, kā nodrošināt visus tādus komponentus, kas nepieciešami Savienības aizsardzības piegādes ķēdē, pienācīgi ņemot vērā piegādes drošības pasākumu nozīmi, un *EDTIB* darbībai. Turklāt izvērtējuma ziņojumā būtu jānosaka nepietiekamība un kritiskās atkarības no neasociētu

([14]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

([15]) Padomes Lēmums (ES) 2021/1764 (2021. gada 5. oktobris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību, ietverot attiecības starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Grenlandi un Dānijas Karalisti, no otras puses (Lēmums par aizjūras asociāciju, ietverot Grenlandi) (OV L 355, 7.10.2021., 6. lpp.).

([16]) Lēmums, ar kuru nosaka to preču (ieroči, munīcija un militārs aprīkojums) sarakstu, kurām piemēro Līguma 223. panta 1. punkta b) apakšpunkta (tagad – 296. panta 1. punkta b) apakšpunkts) noteikumus. 1958. gada 15. aprīļa protokols – dok. 368/58.

([17]) Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2015/444 (2015. gada 13. marts) par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai (OV L 72, 17.3.2015., 53. lpp.).

([18]) OV C 202, 8.7.2011., 13. lpp.

([19]) Padomes Lēmums 2013/488/ES (2013. gada 23. septembris) par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai (OV L 274, 15.10.2013., 1. lpp.).

trešo valstu izcelsmes izejvielām, komponentiem un ražošanas jaudas, pamatojoties uz darbu, kas veikts saistībā ar kritisko tehnoloģiju observatoriju. Izvērtējuma ziņojumā būtu jāsniedz informācija par Komisijas darbu pie tehnoloģiju ceļvežiem, tostarp riska mazināšanas pasākumiem šo nepietiekamību un kritisko atkarību novēršanai.

(37) Šī regula neskar dalībvalstu rīcības brīvību savas ar aizsardzību saistīto ražojumu eksporta politikas jomā.

(38) Tā kā šīs regulas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

(39) Lai pēc iespējas drīz varētu sākt šīs regulas īstenošanu, tai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu laikposmam no 2023. gada 27. oktobra līdz 2025. gada 31. decembrim izveido īstermiņa instrumentu Eiropas aizsardzības industrijas pastiprināšanai, izmantojot kopīgu iepirkumu (“instruments”).

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1) “kopīgs iepirkums” ir iepirkums, ko kopīgi veic vismaz trīs dalībvalstis;

2) “kontrole” attiecībā uz darbuzņēmēju vai apakšuzņēmēju ir spēja izšķiroši ietekmēt darbuzņēmēju vai apakšuzņēmēju tieši, vai netieši, proti, ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību;

3) “vadības izpildstruktūrvienība” ir kāda tiesību subjekta struktūrvienība, kas ir iecelta saskaņā ar valsts tiesību aktiem un kas attiecīgā gadījumā atskaitās izpilddirektoram, un kas ir pilnvarota noteikt minētā tiesību subjekta stratēģiju, mērķus un vispārējo virzību, un kas pārrauga un uzrauga vadības lēmumu pieņemšanu;

4) “neasociētas trešās valsts subjekts” ir tiesību subjekts, kurš iedibināts neasociētā trešā valstī, vai arī – ja tas iedibināts Savienībā vai kādā asociētā trešā valstī, – tāds tiesību subjekts, kura vadības izpildstruktūrvienības atrodas neasociētā trešā valstī;

5) “iepirkuma aģents” ir dalībvalstī vai asociētā valstī iedibināta līgumslēdzēja iestāde, kā definēts Direktīvas 2014/24/ES 2. panta 1. punkta 1. apakšpunktā un Direktīvas 2014/25/ES 3. panta 1. punktā, Eiropas Aizsardzības aģentūra vai starptautiska organizācija, un kuru dalībvalstis un asociētās valstis ir izraudzījušās kopīga iepirkuma veikšanai to vārdā;

6) "aizsardzības ražojumi" ir ražojumi, kas ietilpst Direktīvas 2009/81/EK darbības jomā, kā noteikts tās 2. pantā, tostarp kaujas medicīniskais ekipējums;

7) "klasificēta informācija" ir informācija vai materiāls jebkādā formā, kuru neatļauta izpaušana varētu radīt dažādu pakāpju kaitējumu Savienības vai vienas vai vairāku dalībvalstu interesēm un kuriem ir ES klasifikācijas marķējums vai atbilstošs klasifikācijas marķējums, kā noteikts ar Padomē sanākušo Eiropas Savienības dalībvalstu nolīgumu par tādas klasificētās informācijas aizsardzību, ar kuru apmainās Eiropas Savienības interesēs ([20]);

8) "sensitīva informācija" ir neklasificēta informācija un dati, kas ir jāaizsargā pret neatļautu piekļuvi vai izpaušanu Savienības vai – attiecīgā gadījumā – valsts tiesību aktos noteikto pienākumu dēļ, vai tādēļ, lai aizsargātu kādas fiziskas vai juridiskas personas privātumu vai drošību.

3. pants

Mērķi

1. Instrumentam ir šādi mērķi:

a) veicināt Eiropas aizsardzības tehnoloģiskās un industriālās bāzes (*EDTIB*), cita starpā MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrību, konkurētspēju un efektivitāti noturīgākas un drošākas Savienības veidošanai, jo īpaši sadarbības ceļā paātrinot rūpniecības pielāgošanos strukturālajām pārmaiņām, tostarp, radot un palielinot tās ražošanas spējas un visā Savienībā atverot piegādes ķēdes pārrobežu sadarbībai, tādējādi ļaujot *EDTIB* nodrošināt dalībvalstīm vajadzīgos aizsardzības ražojumus;

b) veicināt sadarbību aizsardzības jomas iepirkuma procesā starp iesaistītajām dalībvalstīm nolūkā veicināt solidaritāti, novērst izspiešanas efektu, palielināt publisko izdevumu efektivitāti un samazināt pārmērīgu sadrumstalotību, galu galā palielinot aizsardzības sistēmu standartizāciju un dalībvalstu spēju savietojamību, vienlaikus saglabājot dalībvalstīm un piegādes ķēdē pieejamo ražojumu konkurētspēju un daudzveidību.

2. Šā panta 1. punktā izklāstītos mērķus tiecas sasniegt, liekot uzsvaru uz *EDTIB* stiprināšanu un pilnveidošanu visā Savienībā, lai ļautu tai jo īpaši apmierināt steidzamākās un kritiskākās aizsardzības ražojumu vajadzības, jo īpaši tās, kuras konstatētas vai saasinājušās, reaģējot uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, piemēram, sūtot aizsardzības ražojumus uz Ukrainu, atbilstoši Stratēģiskā kompasa drošībai un aizsardzībai mērķiem un ņemot vērā Kopīgā iepirkuma darba grupas aizsardzības jomā darbu. To var panākt, papildinot krājumus, kas ir noplicināti saistībā ar aizsardzības ražojumu sūtījumiem uz Ukrainu, tostarp šo papildināšanu veicot ar tirgū pieejamo ekipējumu, kā arī aizstājot novecojušo ekipējumu, un pastiprinot spējas.

4. pants

Budžets

1. Instrumenta īstenošanai atvēlētais finansējums laikposmam no 2023. gada 27. oktobra līdz 2025. gada 31. decembrim ir 300 miljoni EUR faktiskajās cenās.

2. Šā panta 1. punktā minēto finansējumu drīkst izmantot tehniskajai un administratīvajai palīdzībai, kas vajadzīga instrumenta īstenošanai, piemēram, sagatavošanas, uzraudzības, kontroles, revīzijas un izvērtēšanas darbībām, tostarp korporatīvajām informācijas tehnoloģiju sistēmām.

([20]) OV C 202, 8.7.2011., 13. lpp.

3. Resursus, kas dalībvalstīm piešķirti dalītā pārvaldībā, pēc to pieprasījuma drīkst pārnest uz instrumentu, ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1060 ([21]) attiecīgajos noteikumos izklāstītos nosacījumus. Komisija šos resursus īsteno tieši saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu. Minētos resursus izmanto attiecīgās dalībvalsts labā.

4. Budžeta saistības darbībām, kas ilgst ilgāk par vienu finanšu gadu, drīkst sadalīt gada maksājumos pa vairākiem gadiem.

5. pants

Asociētās valstis

Instrumenta īstenošanā var piedalīties tās Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas locekles, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstis (asociētās valstis), saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu.

6. pants

Īstenošana un Savienības finansējuma veidi

1. Instrumentu īsteno tiešā pārvaldībā saskaņā ar Finanšu regulu.

2. Savienības finansējumu izmanto, lai stimulētu sadarbību starp dalībvalstīm, lai sasniegtu 3. pantā izklāstītos mērķus. Finansiālu ieguldījumu nosaka, ņemot vērā uz sadarbību orientēto kopīgo iepirkumu un nepieciešamību radīt stimulējošo efektu, kas vajadzīgs sadarbības rosināšanai.

3. Atkāpjoties no Finanšu regulas 193. panta, finansiāls ieguldījums, ja tas ir nepieciešams kādas darbības īstenošanai, var aptvert darbības, kas uzsāktas pirms dienas, kad iesniegts pieprasījums pēc finansiālā ieguldījuma minētajai darbībai, ar noteikumu, ka minētās darbības nav sāktas pirms 2022. gada 24. februāra un nav pabeigtas pirms dotāciju nolīguma parakstīšanas. Darbībām, kas ir attiecināmas ar atpakaļejošu spēku, atbilst visiem šīs regulas 8. un 9. pantā paredzētajiem attiecināmības kritērijiem.

4. Tiešā pārvaldībā īstenotās dotācijas piešķir un pārvalda saskaņā ar Finanšu regulas VIII sadaļu.

7. pants

Ar izmaksām nesaistīta finansējuma izmantošana

1. Dotācijas piešķir ar izmaksām nesaistīta finansējuma veidā, ievērojot Finanšu regulas 180. panta 3. punktu.

2. Katrai darbībai piešķirtā Savienības ieguldījuma līmeni var noteikt, pamatojoties uz tādiem faktoriem kā:

a) kopīgā iepirkuma sarežģītība, attiecībā uz kuru daļa no kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības un līdzīgās darbībās gūtā pieredze var kalpot par sākotnējo rādītāju;

b) sadarbības raksturlielumi, kas, visticamāk, radīs labākus sadarbspējas rezultātus un spēcīgākus ilgtermiņa investīciju signālus nozarei; vai

([21]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

c) iesaistīto dalībvalstu un asociēto valstu skaits vai papildu dalībvalstu vai asociēto valstu iekļaušana esošajās sadarbībās.

3. Savienības finansiālais ieguldījums katrā darbībā nepārsniedz 15 % no 4. panta 1. punktā minētās summas, un tā maksimālā summa nepārsniedz 15 % no kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības katram dalībvalstu un asociēto valstu konsorcijam.

4. Atkāpjoties no šā panta 3. punkta, Savienības finansiālais ieguldījums katrai darbībai var sasniegt līdz pat 20 % no 4. panta 1. punktā minētās summas, un tā maksimālā summa nepārsniedz 20 % no kopīgā iepirkuma nolīguma aplēstās vērtības, ja ir izpildīts vismaz viens no turpmāk norādītajiem nosacījumiem:

a) Ukraina vai Moldova saņem aizsardzības ražojumu papildu daudzumus iepirkuma darbības ietvaros saskaņā ar 9. pantu;

b) vismaz 15 % no kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības tiek piešķirti MVU vai vidējas kapitalizācijas sabiedrībām kā darbuzņēmējiem vai apakšuzņēmējiem.

8. pants

Attiecināmās darbības

1. Tiesīgas saņemt Savienības finansējumu saskaņā ar instrumentu ir tikai darbības, kas atbilst visiem šādiem kritērijiem:

a) tās ietver sadarbību starp atbalsttiesīgiem subjektiem, kā minēts 10. pantā, kopīgā iepirkumā, ar ko apmierina steidzamākās un kritiskākās aizsardzības ražojumu vajadzības un īsteno 3. pantā izklāstītos mērķus;

b) tās ietver jaunu sadarbību, tostarp jau pastāvošā satvarā, vai esošās sadarbības paplašināšanu, iekļaujot vismaz vienu jaunu dalībvalsti vai asociēto valsti;

c) tās veic konsorcijs, kurā ir vismaz trīs dalībvalstis;

d) tās atbilst 9. pantā izklāstītajiem papildu nosacījumiem.

2. Šādas darbības nav tiesīgas saņemt finansējumu:

a) darbības tādu preču vai pakalpojumu kopīgam iepirkumam, ko aizliedz piemērojamie starptautiskie tiesību akti;

b) darbības tādu letālu autonomu ieroču kopīgam iepirkumam, kuru izmantošanā nav iespējama pietiekama cilvēka kontrole pār mērķu izvēli un spēka lietošanas lēmumiem, kad uzbrukumi tiek vērsti pret cilvēkiem.

9. pants

Papildu attiecināmības nosacījumi

1. Dalībvalstis un asociētās valstis, kuras piedalās kopīgajā iepirkumā, vienbalsīgi ieceļ iepirkuma aģentu, kas rīkojas to vārdā minētā kopīgā iepirkuma nolūkā. Iepirkuma aģents veic iepirkuma procedūras un noslēdz izrietošos līgumus ar darbuzņēmējiem iesaistīto valstu vārdā. Iepirkuma aģents var piedalīties darbībā kā saņēmējs un var rīkoties kā konsorcija koordinators, un tādējādi viņš var pārvaldīt un apvienot instrumenta līdzekļus un iesaistīto dalībvalstu un asociēto valstu līdzekļus.

Šī regula neskar noteikumus, kas koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, kā izklāstīts Direktīvā 2009/81/EK.

2. Šā panta 1. punktā minētās iepirkuma procedūras ir balstītas uz vienošanos, kas iesaistītajām dalībvalstīm un asociētajām valstīm jāparaksta ar iepirkuma aģentu saskaņā ar darba programmā izklāstītajiem nosacījumiem. Vienošanās jo īpaši nosaka praktisko kārtību, kas reglamentē kopīgo iepirkumu un lēmumu pieņemšanas procesu attiecībā uz procedūras izvēli, piedāvājumu novērtēšanu un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu.

3. Ar 2. punktā minēto vienošanos iepirkuma aģentu var pilnvarot veikt attiecīgā aizsardzības ražojuma papildu daudzumu iepirkumu Ukrainai vai Moldovai. Šādu pilnvarojumu vienbalsīgi apstiprina dalībvalstis, kuras piedalās kopīgajā iepirkumā.

Šādi papildu iepirkuma pasākumi neskar piemērojamos Savienības tiesību aktus un atbilst dalībvalstu normatīvajiem aktiem ar aizsardzību saistīto ražojumu eksporta jomā.

4. Kopīgās iepirkuma procedūrās un līgumos iekļauj 5.–12. punktā izklāstītās dalības prasības kopīgajā iepirkumā iesaistītajiem darbuzņēmējiem un apakšuzņēmējiem.

5. Kopīgajā iepirkumā iesaistītajiem darbuzņēmējiem un apakšuzņēmējiem jābūt iedibinātiem un to vadības izpildstruktūrvienībām jāatrodas Savienībā vai asociētā valstī. Tos vai nu nekontrolē neasociēta trešā valsts vai neasociētas trešās valsts subjekts, vai arī tiem ir veikta izvērtēšana Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/452 ([22]) nozīmē un attiecīgā gadījumā ir veikti seku mazināšanas pasākumi, ņemot vērā šīs regulas 3. pantā izklāstītos mērķus.

6. Atkāpjoties no šā panta 5. punkta, tiesību subjekts, kurš iedibināts Savienībā vai asociētā valstī un kuru kontrolē neasociēta trešā valsts vai neasociētas trešās valsts subjekts, drīkst piedalīties kopīgajā iepirkumā, ja tas sniedz garantijas, ko pārbaudījusi dalībvalsts vai asociētā valsts, kurā kopīgajā iepirkumā iesaistītais darbuzņēmējs vai apakšuzņēmējs ir iedibināts. Ar minētajām garantijām nodrošina, lai kopīgajā iepirkumā iesaistītā darbuzņēmēja vai apakšuzņēmēja iesaiste nebūtu pretrunā nedz Savienības un dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, kā noteikts kopējā ārpolitikas un drošības politikas satvarā, ievērojot LES V sadaļu, nedz šīs regulas 3. pantā izklāstītajiem mērķiem.

7. Šā panta 6. punktā minēto garantiju pamatā var būt standartizēta veidne, ko nodrošina Komisija, kurai palīdz 16. pantā minētā komiteja, un tās ir daļa no konkursa specifikācijām, lai nodrošinātu saskaņotu pieeju visā Savienībā. Ar garantijām jo īpaši pamato, ka kopīga iepirkuma nolūkā ir ieviesti pasākumi, lai nodrošinātu, ka:

a) kontrole pār kopīgajā iepirkumā iesaistīto darbuzņēmēju vai apakšuzņēmēju tiek īstenota tādā veidā, kas neierobežo tā spēju izpildīt pasūtījumu un sasniegt rezultātus;

b) tiek novērsta neasociētas trešās valsts vai neasociētas trešās valsts struktūras piekļuve klasificētai informācijai par kopīgo iepirkumu, un darbiniekiem vai citām personām, kuras iesaistītas kopīgajā iepirkumā, ir dalībvalsts vai asociētas valsts izsniegta valsts drošības pielaide saskaņā ar valsts normatīvajiem aktiem.

8. Iepirkuma aģenti iesniedz Komisijai paziņojumu par šā panta 5. punktā minētajiem seku mazināšanas pasākumiem, kas piemēroti Regulas (ES) 2019/452 nozīmē, vai par šā panta 6. punktā minētajām garantijām. Papildu informāciju par piemērotajiem seku mazināšanas pasākumiem vai garantijām pēc pieprasījuma dara pieejamu Komisijai. Komisija informē šīs regulas 16. pantā minēto komiteju par jebkuru paziņojumu, kas sniegts saskaņā ar šo punktu.

([22]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/452 (2019. gada 19. marts), ar ko izveido regulējumu ārvalstu tiešo ieguldījumu Savienībā izvērtēšanai (OV L 79 I, 21.3.2019., 1. lpp.).

9. Kopīgajā iepirkumā iesaistīto darbuzņēmēju un apakšuzņēmēju infrastruktūra, iekārtas, aktīvi un resursi, ko izmanto kopīgā iepirkuma mērķiem, atrodas dalībvalsts vai asociētas valsts teritorijā. Ja Savienībā vai kādā asociētā valstī kopīgajā iepirkumā iesaistītajiem darbuzņēmējiem vai apakšuzņēmējiem nav tūlītēji pieejamu alternatīvu vai attiecīgas infrastruktūras, objektu, aktīvu un resursu, tad tie var izmantot savu infrastruktūru, objektus, aktīvus un resursus, kas atrodas vai tiek turēti ārpus dalībvalstu vai asociēto valstu teritorijas, ar noteikumu, ka šāds izmantojums nav pretrunā Savienības un dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm un saskan ar mērķiem, kas izklāstīti 3. pantā.

10. Kopīgā iepirkuma procedūrās un līgumos iekļauj arī prasību, ka aizsardzības ražojumi nav pakļauti kādas neasociētas trešās valsts vai neasociētas trešās valsts subjekta ierobežojumam tieši vai netieši, proti, ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību, kas mazina dalībvalstu iespējas izmantot minēto aizsardzības ražojumu.

11. Atkāpjoties no 10. punkta un ņemot vērā ģeopolitisko situāciju un steidzamo vajadzību veikt aizsardzības ražojumu iepirkumu ar instrumenta atbalstu, minētajā punktā minētā prasība neattiecas uz steidzamiem un kritiskiem aizsardzības ražojumiem, ar noteikumu, ka ir izpildīti abi turpmāk minētie nosacījumi:

a) dalībvalstis vai asociētās valstis, kuras piedalās kopīgajā iepirkumā, apņemas izpētīt, vai tās sastāvdaļas, kas ir iemesls šādam ierobežojumam, ir iespējams aizstāt ar alternatīvu Savienības izcelsmes sastāvdaļu, attiecībā uz kuru šāda ierobežojuma nav;

b) iepirktie aizsardzības ražojumi pirms 2022. gada 24. februāra tika izmantoti vairuma to dalībvalstu bruņotajos spēkos, kuras piedalās kopīgajā iepirkumā.

12. To sastāvdaļu izmaksas, kuru izcelsme ir Savienībā vai asociētās valstīs, nav zemākas par 65 % no aplēstās galaprodukta vērtības. Nevienas sastāvdaļas izcelsme nav neasociētās trešās valstīs, kuras rīkojas pretrunā Savienības un dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, cita starpā labu kaimiņattiecību principa ievērošanai.

13. Šajā pantā "kopīgajā iepirkumā iesaistītie apakšuzņēmēji" ir jebkurš tiesību subjekts, kas nodrošina tādus kritiski svarīgus resursus, kuriem ir unikālas, ražojuma darbībai būtiskas iezīmes, un kam ir piešķirti vismaz 15 % no līguma vērtības.

10. pants

Atbalsttiesīgie subjekti

Tiesības saņemt finansējumu ir šādiem subjektiem ar noteikumu, ka tie atbilst Finanšu regulas 197. pantā noteiktajiem attiecināmības kritērijiem:

a) dalībvalstu publiskās iestādes;

b) asociēto valstu publiskās iestādes;

c) iepirkuma aģenti.

11. pants

Piešķiršanas kritēriji

1. Komisija izvērtē priekšlikumus, pamatojoties uz šādiem dotāciju piešķiršanas kritērijiem:

a) to dalībvalstu vai asociēto valstu skaits, kuras piedalās katrā kopīgajā iepirkumā;

b) kopīgā iepirkuma aplēstā vērtība;

c) apliecinājums tam, kāds ir darbības ieguldījums konkurētspējā un *EDTIB* pielāgošanas, modernizācijas un pilnveidošanas stiprināšanā, lai tam jo īpaši ļautu apmierināt steidzamākās un kritiskākās aizsardzības ražojumu vajadzības, kā minēts 3. panta 2. punktā, cita starpā attiecībā uz piegādes izpildes laiku, pieejamību un piegādi;

d) apliecinājums tam, kāds ir darbības ieguldījums krājumu papildināšanā, tostarp to, kuri ir izsmelti, reaģējot uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, novecojuša ekipējuma aizstāšanā un spēju stiprināšanā, kā minēts 3. pantā;

e) tas, cik lielā mērā darbība sniedz ieguldījumu dalībvalstu vai asociēto valstu sadarbības stiprināšanā, jo īpaši proporcionālā tehnisko un finansiālo risku un iespēju savstarpējā dalīšanā, pamatojoties uz īsteni sadarbīgu koncepciju, kā arī to ražojumu sadarbspējā, kas iepirkti saskaņā ar šo regulu;

f) darbības ieguldījums kopīgā iepirkuma šķēršļu pārvarēšanā;

g) tas, cik lielā mērā darbība sniedz ieguldījumu *EDTIB* konkurētspējā un tās pielāgošanā strukturālajām pārmaiņām, tostarp tehnoloģiskām pārmaiņām, cita starpā ar paredzēto ražošanas spēju radīšanu vai palielināšanu, ražošanas spēju rezervēšanu un piegādes drošību;

h) MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrību dalība;

i) jaunas pārrobežu sadarbības izveide starp darbuzņēmējiem un apakšuzņēmējiem piegādes ķēdēs visā Savienībā;

j) darbības izpildes plānu īstenošanas kvalitāte un efektivitāte.

2. Darba programmā iekļauj sīkāku informāciju par 1. punktā noteikto piešķiršanas kritēriju piemērošanu, tostarp jebkādus piemērojamos svērumus. Darba programmā nenosaka atsevišķas robežvērtības.

3. Komisija iesniedz uzaicinājuma izvērtēšanas ziņojumu 16. pantā minētajai komitejai. Komisija sniedz pieteikumu iesniedzējiem detalizētu ziņojumu par viņu iesniegtā priekšlikuma izvērtēšanas rezultātiem.

12. pants

Darba programma

1. Instrumentu īsteno ar daudzgadu darba programmu, ievērojot Finanšu regulas 110. pantu (“darba programma”).

2. Komisija, izmantojot īstenošanas aktu, pieņem darba programmu. Īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 16. panta 3. punktā.

3. Darba programmā izklāsta:

a) kopīgā iepirkuma darbību minimālo finansiālo apjomu;

b) orientējošo finansiālā atbalsta summu darbībām, ko veic minimālais dalībvalstu skaits, kā prasīts 8. panta 1. punkta c) apakšpunktā;

c) stimulus augstākas vērtības iepirkumam un papildu dalībvalstu vai asociēto valstu iekļaušanai esošā sadarbībā;

d) Savienības ieguldījuma kopējo summu katrai finansēšanas prioritātei;

e) aprakstu par darbībām, kas ietver sadarbību kopīga iepirkuma veikšanai;

f) kopīgā iepirkuma aplēstā vērtību;

g) priekšlikumu izvērtēšanas un atlases procedūru;

h) aprakstu par atskaites punktiem, to, kuri atskaites punkti jāizstrādā tā, lai tie atzīmētu būtisku progresu darbību īstenošanā, sasniedzamos rezultātus un saistītās izmaksājamās finansējuma summas;

i) kārtību, kādā tiek pārbaudīti h) apakšpunktā minētie atskaites punkti, nosacījumu izpildi un rezultātu sasniegšanu; un

j) finansējuma summu noteikšanas metodes un attiecīgā gadījumā – korekcijas metodes.

4. Darba programmā nosaka finansēšanas prioritātes atbilstoši 3. panta 2. punktā minētajām vajadzībām. Minēto finansēšanas prioritāšu mērķis ir nodrošināt, ka pietiekamā daudzumā ir pieejami steidzamākie un kritiskākie aizsardzības ražojumi, lai risinātu steidzamākās spēju nepietiekamības, kā minēts 4. iedaļā Kopīgajā paziņojumā "Aizsardzības investīciju nepietiekamības analīze un turpmākā virzība".

13. pants

Noteikumu par klasificētu informāciju un sensitīvu informāciju piemērošana

1. Šīs regulas piemērošanas jomā:

a) dalībvalstis un asociētās valstis, kuras piedalās kopīgajā iepirkumā, savstarpēji nosaka kārtību, kas piemērojama klasificētas informācijas aizsardzībai minētā kopīgā iepirkuma vajadzībām, saskaņā ar valsts normatīvajiem aktiem;

b) katra dalībvalsts nodrošina, ka tā sniedz tāda paša līmeņa ES klasificētās informācijas aizsardzības pakāpi, ko nodrošina Padomes drošības noteikumi, kas izklāstīti Lēmumā 2013/488/ES;

c) Komisija ES klasificētu informāciju, kas saņemta saistībā ar instrumentu, aizsargā saskaņā ar drošības noteikumiem, kas izklāstīti Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444.

2. Komisija izveido drošu apmaiņas sistēmu, lai atvieglotu klasificētas informācijas un sensitīvas informācijas apmaiņu starp Komisiju un dalībvalstīm un asociētām valstīm un – attiecīgā gadījumā – pieteikumu iesniedzējiem un saņēmējiem. Minētajā sistēmā ņem vērā dalībvalstu valsts drošības regulējumus.

14. pants

Uzraudzība un ziņošana

1. Komisija uzrauga instrumenta īstenošanu un ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par panākto progresu. Šim nolūkam Komisija ievieš nepieciešamos pārraudzības mehānismus.

2. Līdz 2026. gada 31. decembrim Komisija sagatavo ziņojumu, kurā izvērtē instrumenta ietvaros veikto darbību ietekmi un efektivitāti ("izvērtējuma ziņojums") un iesniedz to Eiropas Parlamentam un Padomei.

3. Izvērtējuma ziņojumā, pamatojoties uz konsultācijām ar dalībvalstīm un svarīgākajām ieinteresētajām personām, izvērtē progresu 3. pantā izklāstīto mērķu sasniegšanā. Tajā izvērtē iespējamos trūkumus instrumenta darbībā un jo īpaši – instrumenta ieguldījumu šādās jomās:

a) sadarbība starp dalībvalstīm un asociētām valstīm, tostarp jaunas pārrobežu sadarbības izveide;

b) MVU un vidējas kapitalizācijas sabiedrību dalība darbībās;

c) jaunas pārrobežu sadarbības izveide starp darbuzņēmējiem un apakšuzņēmējiem piegādes ķēdēs visā Savienībā;

d) *EDTIB* konkurētspējas stiprināšana un pielāgošana, modernizācija un pilnveidošana, lai tai jo īpaši ļautu apmierināt steidzamākās un kritiskākās aizsardzības ražojumu vajadzības;

e) ar instrumentu atbalstīto steidzamāko un kritiskāko aizsardzības ražojumu kopīgā iepirkuma līgumu kopējā vērtība.

4. Pamatojoties uz pieejamo iepirkuma aģenta ieguldījumu, piemēram, priekšizpēti, ievērojot 9. panta 11. punkta a) apakšpunktu, un – attiecīgā gadījumā – darbu, kas veikts saistībā ar kritisko tehnoloģiju observatoriju, izvērtējuma ziņojumā norāda nepilnības un kritiskās atkarības no neasociētām trešām valstīm attiecībā uz ražojumiem, kas iepirkti ar instrumenta finansiālo atbalstu. Izvērtējuma ziņojumā sniedz informāciju par Komisijas darbu pie tehnoloģiju ceļvežiem, tostarp riska mazināšanas pasākumiem šo nepilnību un kritisko atkarību novēršanai. Komisija apsver iespēju ierosināt pasākumus, lai Eiropas Aizsardzības fonda kontekstā mazinātu nepilnības un kritiskās atkarības no neasociētām trešām valstīm, vajadzības gadījumā laikus kritiski apsverot veidus, kā nodrošināt visus tādus komponentus, kas nepieciešami *EDTIB* piegādes ķēdē.

5. Neviens no dalībvalstu ziņošanas pienākumiem neskar valsts normatīvos aktus, kā arī LESD 346. pantu.

15. pants

Informācija, komunikācija un publicitāte

1. Neskarot piemērojamos Savienības tiesību aktus vai valsts normatīvos aktus par klasificētas informācijas un sensitīvas informācijas aizsardzību Savienības finansējuma saņēmēji atzīst Savienības finansējuma izcelsmi un nodrošina tā redzamību (jo īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā), sniedzot dažādām auditorijām, tostarp plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga.

2. Komisija īsteno informācijas un komunikācijas pasākumus saistībā ar instrumentu, saistībā ar darbībām, kas veiktas saskaņā ar instrumentu, un gūtajiem rezultātiem.

3. Instrumentam piešķirtie finanšu resursi veicina korporatīvo komunikāciju par Savienības politiskajām prioritātēm, ciktāl minētās prioritātes saistītas ar 3. pantā izklāstītajiem mērķiem.

16. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. Eiropas Aizsardzības aģentūru uzaicina par novērotāju, lai tā komitejai sniegtu savu viedokli un speciālās zināšanas. Palīdzēt komitejā uzaicina arī Eiropas Ārējās darbības dienestu.

3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

Ja komiteja atzinumu nesniedz, Komisija īstenošanas akta projektu nepieņem, un tiek piemērota Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. panta 4. punkta trešā daļa.

17. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Strasbūrā, 2023. gada 18. oktobrī

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētājs*
R. METSOLA	J. M. ALBARES BUENO